

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Tomáše Herce a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **M. G.**, zastoupený Mgr. Vladimírem Reznichenkem, advokátem, se sídlem Sedláčkova 209/16, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2023, č. j. OAM-541/LE-BA01-K01-2023, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 11. 2023, č. j. 35 Az 2/2023-85,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce, Mgr. Vladimíru Reznichenkovi, advokátovi, se sídlem Sedláčkova 209/16, Plzeň, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši **4 114 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Ve věci jde o posouzení, zda byly dány důvody pro udělení mezinárodní ochrany občanu Moldavské republiky, který podle svých tvrzení opustil dům v Podněstří pro hrozící nebezpečí ze strany tamních separatistů a následně pobýval v centrální části Moldavska, v níž si však nemohl najít práci a udržet bydlení.

[2] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím nevyhověl žádosti žalobce (dále jen „stěžovatel“) ze dne 27. 4. 2023 a neudělil mu mezinárodní ochranu podle § 12, 13, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, ani národní humanitární azyl podle § 14 tohoto zákona. Stěžovatel napadl toto rozhodnutí žalobou u Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), který ji zamítl.

[3] Krajský soud vyšel z tvrzení stěžovatele, jehož obava z pronásledování nebo vážné újmy se vztahuje pouze na ohraničenou část území Moldavské republiky (separatistické území tzv. Podněsterské moldavské republiky). Stěžovatel z této části území nepochází a nejpozději v roce 2018 z ní bezpečně odcestoval. Právě možnost vnitrostátního přesídlení podle § 2 odst. 7 zákona o azylu vylučuje udělení mezinárodní ochrany. Jde-li o centrální část Moldavska, v níž se stěžovatel posléze zdržoval a byl hlášen k pobytu, stěžovatel uvedl pouze ekonomické důvody, jež ale nejsou rozhodné pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 a 14a zákona o azylu. Krajský soud neshledal důvodnou ani námitku, že se žalovaný měl důkladněji zabývat možnými důvody pro udělení národního humanitárního azylu. Stěžovatel netvrdil žádné okolnosti jeho rodinné, sociální a ekonomické situace, které by mohl žalovaný posoudit jako důvody hodné zvláštního zřetele.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření k ní

[4] Stěžovatel napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a navrhuje jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Napadenému rozsudku vytýká nesprávné posouzení otázky, zda se může bezpečně vrátit do země původu. V Podněstří, odkud pochází, tamní samospráva zintenzivnila úsilí o odtržení od Moldavské republiky, případně o začlenění do Ruské federace, což se projevuje pronásledováním a utlačováním etnických Moldavanů. Tito jsou nezřídka zavlčeni jako „dobrovolníci“ ruské armády na ukrajinskou frontu. Stěžovatel se ale nemůže vrátit ani do jiných částí Moldavska. Návratu do domu jeho rodičů v obci Dorockoje přibližně 1 km od hranic s Podněstřím brání kapacitní důvody, neboť v domě žijí jeho rodiče a sestra s rodinou. „Chapadla“ podněsterské samosprávy, jde-li o nábor „dobrovolníků“ do ruské armády, se navíc začínají rozpínat i na přilehlé obce. V centrální části Moldavska je zase stěžovatel jako „jeden z těch, co přišli z Podněstří“ šikanován z důvodu svého původu.

[5] Návrat stěžovatele do Moldavska z něj za této situace, kdy ani nedisponuje žádnými prostředky pro důstojný život, automaticky udělá bezdomovce, což je nehumánní. V řízení před žalovaným nikoho nezajímaly důvody, pro které se nemůže vrátit do země původu. Žalovaný s ním vedl pohovor tendenčně při tlumočení do ruštiny a zpět, ačkoli stěžovatel tento jazyk neovládá natolik, aby v něm mohlo být vedeno řízení před správním orgánem nebo soudem. Teprve krajský soud umožnil tlumočení z jazyka rumunského. Stěžovatel je přesvědčen, že v jeho případě jsou dány důvody zvláštního zřetele hodné, které opodstatňují alespoň udělení národního humanitárního azylu. Závěrem dodal, že jako etnický Moldavan požádal o udělení rumunského občanství v tzv. speciálním režimu, a jeho udělení očekává ve velmi krátké době.

[6] Žalovaný odkázal na obsah jeho rozhodnutí i napadeného rozsudku. Obě rozhodnutí považuje za správná a vyčerpávajícím způsobem odůvodněná. Kasační stížnost navrhuje odmítnout pro nepřijatelnost.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

pokračování

[7] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“ nebo „kasační soud“) shledal, že kasační stížnost je přípustná, byla podána oprávněným stěžovatelem, včas a z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem.

[8] Kasační stížnost je však nepřijatelná.

[9] Vzhledem k tomu, že o žalobě rozhodoval specializovaný samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.), se kasační soud zabýval přijatelností kasační stížnosti. Kasační stížnost, která *„svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele“*, je podle § 104a s. ř. s. nepřijatelná. Podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán pouze za situace, že (1) kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu, (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou judikaturou řešeny rozdílně, (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit odklon od ustálené judikatury, nebo (4) bylo-li v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Tato v minulosti vymezená kritéria se uplatní i za platné zákonné úpravy, která rozšířila okruh případů, kdy kasační soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (např. usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, odst. [11]).

[10] I když se stěžovatel v kasační stížnosti nijak nezabývá její přijatelností, Nejvyšší správní soud posuzoval tento procesní předpoklad řízení ve vztahu ke dvěma právním závěrům krajského soudu. První se týká otázky, zda stěžovatel mohl nalézt účinnou vnitrostátní ochranu před pronásledováním v jiné části země původu, tedy možnosti vnitřního přesídlení, která podle § 2 odst. 7 zákona o azylu vylučuje udělení azylu. Podle tohoto ustanovení *„[p]ronásledováním nebo vážnou újmu není, pokud se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství má, nebo, je-li osobou bez státního občanství, státu jeho posledního trvalého bydliště a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu a) nemá odůvodněný strach z pronásledování ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde brozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, nebo b) má přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu“* (obdobně viz čl. 8 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany).

[11] V souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu *„je při posuzování možnosti vnitřní ochrany nezbytné zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení.“* (rozsudek NSS ze dne 20. 7. 2016, č. j. 1 Azs 113/2016-29, odst. [25]; srov. též rozsudek NSS ze dne 24. 1. 2008,

č. j. 4 Azs 99/2007-93, č. 1551/2008 Sb. NSS). V jiném rozhodnutí bylo poukázáno na nutnost „posoudit čtyři kritéria: (1) zda je jiná část země pro žadatele dostupná; (2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újmě v původní oblasti; (3) zda žadateli nehrozí navrácení do původní oblasti a (4) zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv. Tyto čtyři podmínky musí být splněny kumulativně a při jejich posouzení je třeba brát v potaz celkové poměry panující v zemi původu a osobní poměry žadatele“ (rozsudek NSS ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74). Krajský soud tato východiska respektoval a své závěry, že stěžovatel mohl odcestovat do jiné části Moldavska, řádně odůvodnil. Stěžovatel sám ostatně od roku 2018 pobýval právě v jeho centrální části.

[12] Druhý právní závěr se týká ekonomických problémů stěžovatele spojených s jeho pobytem v centrální části Moldavska, které, jak správně uvedl krajský soud, důvodem pro udělení mezinárodní ochrany nejsou, což platí i pro národní humanitární azyl (např. rozsudky NSS ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54, nebo ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003-43). Krajský soud přihlédl také k aktuální bezpečnostní situaci v Moldavsku, a to v souvislosti s obavou stěžovatele z návratu s ohledem na agresí Ruské federace vůči Ukrajině a možné zahájení dalšího obdobného konfliktu proti Moldavsku. Nezjistil však žádné okolnosti nasvědčující reálnosti této hrozby. Obdobně kasační soud ve své nedávné judikatuře opakovaně zdůraznil, že konflikt, který by opodstatňoval udělení mezinárodní ochrany, v Moldavsku zatím neprobíhá (srov. usnesení NSS ze dne 17. 5. 2023, č. j. 1 Azs 57/2023-30, ze dne 27. 9. 2023, č. j. 10 Azs 232/2023-25, nebo ze dne 21. 2. 2024, č. j. 1 Azs 228/2023-27).

[13] Namítá-li stěžovatel, že pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany s ním byl proveden za přítomnosti tlumočníka z ruského, a nikoli moldavského jazyka, jde o námitku, kterou neuplatňoval v řízení před krajským soudem a s ohledem na § 104 odst. 4 s. ř. s. k ní v řízení o kasační stížnosti nelze přihlídnout. Stěžovatel ve správním řízení uvedl, že je schopen se dorozumět v ruském jazyce. V soudním řízení pak požádal, aby mu byl ustanoven tlumočník jazyka moldavského, čemuž krajský soud vyhověl.

[14] Nejvyšší správní soud v žádné z uvedených otázek neshledal přesah vlastních zájmů stěžovatele. Krajský soud se při posouzení věci neodchýlil od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu. Nelze mu ani vytknout jakékoli zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Nejvyšší správní soud podle § 104a s. ř. s. odmítl kasační stížnost pro nepřijatelnost.

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel v řízení úspěch neměl a nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému nevznikly náklady nad rámec úřední činnosti. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[17] Krajský soud ustanovil stěžovateli zástupce, advokáta Mgr. Vladimíra Reznichenka. Takto ustanovený advokát zastupuje stěžovatele i v řízení o kasační stížnosti a jeho hotové

pokračování

výdaje a odměnu za zastupování hradí stát (§ 35 odst. 10 a § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal advokátovi odměnu za jeden úkon právní služby ve výši 3 100 Kč, a to sepsání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů]. Dále advokátovi náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). V součtu tak odměna a náhrada hotových výdajů činí 3 400 Kč. Ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto je odměnu třeba zvýšit o daň (ve výši 714 Kč). Celková odměna tedy činí 4 114 Kč. Tato částka bude advokátovi vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. března 2024

JUDr. Radan Malík
předseda senátu